

УДК [338.3:005]:004

**МЕТОДИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ЩОДО ПОБУДОВИ ТА ВИКОРИСТАННЯ
МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ ІКТ-ПРОЦЕСІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ**

О.І. Волот

Чернігівський національний технологічний університет

e-mail: e_volot@ukr.net

Пошук нових методів та моделей ІКТ-процесів в системі управління промисловими підприємствами, які орієнтовані на поліпшення бізнес-середовища, організаційної структури та інструментів менеджменту на основі максимального використання можливостей новітніх інформаційних технологій є одним з першочергових завдань для багатьох промислових підприємств на сучасному етапі розвитку економіки України.

Для досягнення стратегічних цілей підприємству необхідно побудувати таку гнучку систему управління ІКТ, що адаптується і самовдосконалюється та побудована відповідно до наступних принципів [1]: концентрація зусиль і уваги на стратегічній меті підприємства; організація постійного процесу удосконалення управління, що орієнтується на усунення системних обмежень; подолання емоційного опору персоналу щодо впровадження нових ІКТ та змін, що відбуваються; запобігання дії інерції, що є руйнівною в системі управління ІКТ; максимально широке залучення персоналу в процес постійного поліпшення; перехід від традиційних управлінських технологій до нових ІКТ, які мають інтенсивний розвиток.

Запропонована модель управління ІКТ ґрунтується на процесному підході, який визначає управлінську діяльність як сукупність функціонально обумовлених елементів, базується на Теорії обмежень (Theory of Constraints, TOC) [2] та концепції безперервного поліпшення і включає в себе такі процеси:

- що змінювати (виявлення ключових проблем, що стримують ефективність системи в цілому);
- на що змінювати (конструювання простого і практичного рішення щодо усунення або максимального використання виявлених системних обмежень);
- як здійснити процес змінювання (знаходження оптимального ІКТ-рішення).

Для побудови такої системи треба чітко виділити, структурувати й оцінити процеси управління ІКТ. Крім того, необхідно описати модель функціонування системи, що визначає процедури і порядок взаємодії персоналу, що задіяний у сфері ІКТ та ІКТ-процесів між собою.

Автором пропонується структурувати основні взаємопов'язані процеси управління ІКТ наступним чином [3]:

1) діагностика внутрішнього середовища на підприємстві: аналіз бізнес-процесів і системи управління промисловим підприємством, можливість їх модернізації та удосконалення засобами ІКТ;

2) моніторинг зовнішнього ІКТ-середовища: аналіз ІКТ-ринку (технічних засобів, програмного забезпечення, підприємств, що працюють у промисловості, тощо), розвиток інформаційного забезпечення та можливість застосування його

складових в діяльність підприємства;

3) управління ІКТ-ресурсами: контроль і планування ресурсів, що задіяні у сфері ІКТ, оцінка ефективності інвестицій в ІКТ, бюджетне забезпечення системи ІКТ з метою вибору оптимальних для використання в теперішній час та на перспективу інформаційних технологій та отримання максимального ефекту від їх застосування на підприємстві;

4) управління ІКТ-проектами: планування, контроль та організація впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, що являються оптимальними для застосування на підприємстві.

Певно, що перший процес «діагностики внутрішнього середовища» дозволяє отримати відповідь на перше питання «що потрібно змінювати». Другий і третій направлені на знаходження відповіді на питання «на що змінювати»: пошук оптимального ІКТ-рішення, що дозволяє усунути виявлені обмеження. Четвертий процес «управління ІКТ-проектами» описує, як реалізувати етап безперервних удосконалень, «як добитися змін» [3].

Очевидно, що перелік завдань, які потрібно вирішити і наявні варіанти рішень цих завдань можуть в різній мірі впливати на удосконалення діяльності підприємства і підвищення його ефективності. Тому дуже важливим завданням є розстановка пріоритетів, оцінка віддачі від інвестицій в ІКТ. До того ж необхідно виявити технології адекватні фінансовим можливостям підприємства. Для вирішення цих завдань організовується процес управління ІКТ-ресурсами. В ході цього процесу аналізуються наявні в компанії ресурси, а також залучаються ресурси на предмет доцільності та ефективності їх використання в сфері ІКТ.

При цьому в сукупності перераховані процеси діагностики внутрішнього середовища, моніторингу зовнішнього середовища і управління ІКТ-ресурсами, шляхом інтерференції їх результатів дозволяють знайти оптимальні для впровадження на даному підприємстві ІКТ-рішення, породжуючи четвертий результуючий процес - процес управління ІКТ-проектами. Кожен ІКТ-процес - це безперервна діяльність з пошуку нових рішень, які можливо і необхідно реалізувати для підвищення ефективності бізнесової діяльності підприємства.

Отже, процеси мають циклічний порядок (сукупність певного набору дій, що повторюються у часі) та відображаються у вигляді спіралі. Це символізує позитивний розвиток ІКТ-інфраструктури підприємства, в результаті чого кожен процес охоплює все ширші області середовища, в якому він функціонує в динаміці: нові сфери застосування ІКТ, нові програмні та інформаційні рішення.

Список використаних джерел:

1. Волот О.І. Моделювання інформаційного забезпечення процесу управління промисловими підприємствами з використанням сучасних інформаційних технологій // Вісник Чернігівського державного технологічного університету.: зб.– Чернігів: ЧДТУ, 2013. – № 2(66). - С.125-129.

2. Richard Moore, Ph.D. and Lisa Scheinkopf, "Theory of Constraints and Lean Manufacturing: Friends or Foes?", Chesapeake Consulting, Inc., 1998.

3. Volot, O.I. Information technologies in accounting and management companies: modernization and integration system /, O. I. Volot.Т. А. Gogol // Науковий вісник

Полісся. – 2017. - № 2 (10), ч. 1. – С. 66-69.